

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Грубий показник захворюваності (смертності) (CR) - кількість нових випадків злоякісних новоутворень (або, відповідно, випадків смерті від злоякісних новоутворень), зареєстрованих в популяції протягом року, віднесена до середньої чисельності цієї популяції у тому ж році, виражена через показник на 100 000 населення. Характеризує частоту захворювання в регіоні (популяції) і використовується для аналізу епідеміологічної ситуації в регіоні.

Стандартизований показник захворюваності (смертності) (ASR) – показник захворюваності (смертності) у популяції, розрахований за віковою структурою “стандартної популяції”. За стандарт популяції може бути вибраний *світовий стандарт* населення, що дозволяє порівнювати рівень захворюваності з іншими країнами світу. *Український стандарт* населення біло враховано на основі повікової структури населення України 2000 року. Обчислені за цим стандартом показники доцільно використовувати для порівняння між собою рівня захворюваності різних регіонів України, або при вивченні динаміки захворюваності в регіоні.

Стандартна похибка (SE) оцінює ступінь точності підрахунку стандартизованого показника.

Показник розповсюдженості захворювання (т.зв. “контингенті”) – кількість населення, що хворіє на злоякісні новоутворення на кінець року в групі популяції, виражена через показник на 100 000 населення. Характеризує розповсюдженість злоякісних новоутворень в регіоні і використовується для визначення необхідного матеріально-технічного забезпечення онкологічної служби.

ОПИС ПОКАЗНИКІВ, НАВЕДЕНИХ У БЮЛЕТЕНІ

У діаграми “Загальна структура захворюваності на ЗН (смертності від ЗН) населення України у 2000 році” включені перші 10 найпоширеніших нозологічних форм ЗН для кожної статевої групи. Діаграми надають питому вагу (в %) випадків захворювання (або смертей) на ЗН окремих нозологічних форм у загальній захворюваності (смертності) 2000 року серед населення відповідної статі. *З наведеної структури було виключено немеланомні раки шкіри (за прикладом міжнародної практики).*

Діаграми “Розподіл випадків захворювання на ЗН (смерті від ЗН) населення України у 2000 році за віковими групами” характеризують внесок (в %) кожної з наведених вікових груп населення відповідної статі у загальну захворюваність (смертність) на ЗН в Україні у 2000 році.

Діаграми “Повікова структура захворюваності на ЗН (смертності від ЗН) населення України у 2000 році” надають долю (в %) випадків захворювання (або смертей) на ЗН окремих нозологічних форм у загальній захворюваності (смертності) 2000 року серед населення відповідної статі та вікової групи. У діаграми включені перші 5 найпоширеніших нозологічних форм ЗН для кожної статево-вікової групи. *З наведеної структури було виключено немеланомні раки шкіри.*

Надалі інформація подається за **рубриками**. Кожна рубрика висвітлює нозологічну форму злоякісного новоутворення (ЗН) згідно кодам МКХ-10. Показники захворюваності та смертності дитячого населення включено до відповідних рубрик.

Таблиця 1 кожної рубрики містить загальні характеристичні показники 2000 року, що були отримані після уточнення їх протягом 2001 року. Всі показники надаються у розрізі: “Всього”, “Чоловіки”, “Жінки” з використанням світового та Українського стандартів. Показники для дитячого населення обчислювались відносно кількості та структури дитячого населення.

„**Зміна показника захворюваності 2000 року в порівнянні з 1999 роком**”. Від’ємне значення свідчить про зменшення показника в 2000 році порівняно з 1999 роком, додатне – про його збільшення. Якщо зміна показника є статистично достовірною з рівнем значущості 95%, то вона відображається за допомогою позначки ↑ (збільшення) або ↓ (зменшення). Якщо зміна є статистично достовірною з рівнем значущості 99%, то вона відображується позначками ↑↑ або ↓↓. Статистично недостовірні різниця показників відображується позначкою ~~ і свідчить про те, що різниця, яка спостерігається, може бути наслідком випадкових коливань.

Показник „**Не прожили 1 року з числа вперше захворілих**” (в %) обчислюється для всіх хворих, які вперше захворіли в 2000 році, незалежно від того, чи були вони зареєстровані за життя чи

посмертно. Про причини та особливості такого трактування, а також про відмінності в порівнянні з традиційним показником “летальності до року” див. в розділі “Аналіз реєстрації смертей та летальності до року”.

Показник **„3 числа вперше захворівших – з діагнозом, встановленим посмертно”** обчислюється як відношення кількості хворих, яким було виявлено діагноз посмертно в 2000 році, до загальної кількості захворівших в 2000 році (в %).

Показник **„Морфологічно підтверджений діагноз”** – питома вага (в %) випадків ЗН, верифікованих морфологічно, в т.ч.: гістологічно, цитологічно, імуногістохімічно. Крім цього, наведено також показник **„Гістологічно підтверджений діагноз”**, що визначається як відношення кількості гістологічно верифікованих випадків до загальної кількості випадків 2000 року (в %).

Показник **„Виявлено хворих на профілактичних оглядах”** визначено як відношення кількості хворих, виявлених на профогляді або в жіночому оглядовому кабінеті, до загальної кількості хворих, виявлених в 2000 році (в %).

Показник **„Охоплено спеціальним лікуванням первинних хворих”** є відношенням кількості хворих, що отримали протягом 12 місяців з моменту встановлення діагнозу радикальне або паліативне лікування (з хірургічною компонентою або без неї), до загальної кількості захворівших в 2000 році (в %). **„3 них – отримали комбіноване та комплексне лікування”** відноситься до хворих, що отримали окрім хірургічного хіміо-, гормоно-, імунотерапевтичне спеціальне лікування.

Показники **„Захворюваність та смертність дитячого населення”** було обчислено для дітей віком 0-14 років на 100 тис. дитячого населення.

Таблиця 2 - Захворюваність та смертність 2000 року містить показники захворюваності на 100 тис. населення відповідної статі в розрізі областей за уточненими протягом 2001 року даними регіональних канцер-реєстрів. Показники надані в розрізі *“Всього”, “Чоловіки”, “Жінки”* за схемою: звичайний (грубий) показник та стандартизований за стандартом населення України.

Таблиця 3 - Захворюваність та смертність 2001 року містить дані про кількість хворих, зареєстрованих в 2001 році, та грубі показники захворюваності та смертності, обчислені за оперативними даними регіональних канцер-реєстрів, в розрізі *“Всього”, “Чоловіки”, “Жінки”*. Оскільки в Таблиці 3 наведені попередні дані, які будуть поповнюватись протягом 2002 року, пряме порівняння даних Таблиці 2 та Таблиці 3 проводити некоректно.

В зв'язку з відсутністю даних Запорізької області абсолютна кількість випадків раку по Україні вцілому не обчислювалась.

Таблиця 4 містить деякі показники, обчислені за оперативними даними регіональних канцер-реєстрів 2001 року.

В показник **„3 числа вперше захворівших в 2001 році мали стадію (згідно TNM)”** (в %) включені тільки ті стадії, які були обчислені згідно наявної первинної інформації - індексів TNM (pTNM) 4-го перегляду. **“Не визначеними”** вважалися стадії, виставлені без урахування TNM. Рубрики “Хвороба Ходжкіна” та “Неходжкінські лімфоми” вміщують показники стадіювання за класифікацією Ann-Arbor. Рубрика “Лейкемії” показує розподіл за вказаною формою цього захворювання (гостра, підгостра, хронічна).

Показник **“Не прожили 1 року з числа вперше захворівших”** обчислюється згідно викладеному в коментарі до відповідного показника Таблиці 1 та в розділі “Аналіз реєстрації смертей та летальності до року”. Також наведено загальну кількість хворих з посмертно встановленим діагнозом.

В таблиці **“Статеві-вікові показники захворюваності (смертності)”** наведені повікові, грубі (CR), стандартизовані за світовим стандартом показники (ASR), а також наведена стандартна похибка стандартизованого показника (SE).

В таблиці **“Повікові показники розповсюдженості злоякісних новоутворень (всього, жінки, чоловіки)”** обраховані для хворих на ЗН відповідної вікової групи та статі, що стояли на обліку на кінець 2001 року (на 100 тис. населення).